Underhållsskyldighet för barn saknar betydelse vid växelvis boende

Description

En fråga som efter separation eller äktenskapsskillnad ofta ger upphov till diskussioner mellan föräldrar är frågan om hur kostnaderna för barnet skall fördelas efter att föräldrarna fått två skilda hushåll. Vem skall betala för barnets fritidsaktiviteter, dagisavgifter och de övriga löpande kostnaderna för barnet?

Föräldrarnas underhållsskyldighet gentemot barn finns reglerad i Föräldrabalkens 7 kapitel.

I 7 kapitlets § 1 framgår huvudregeln kring föräldrarnas underhållsskyldighet. Portalparagrafen säger följande:

”Föräldrarna skall svara för underhåll åt barnet efter vad som är skäligt med hänsyn till barnets behov och föräldrarnas samlade ekonomiska förmåga”.

Vidare framgår:

”I kostnaderna för barnets underhåll skall föräldrarna sinsemellan ta del var och en efter sin förmåga”.

Detta är en till synes självklar och skälig bestämmelse.

Hur skall en förälder fullgöra sin underhållsskyldighet?

Jag vill i sammanhanget inledningsvis endast beröra att det finns en lägsta nivå för underhåll genom försäkringskassans bestämmelser om ”underhållsstöd”. Via försäkringskassan kan en boendeförälder alltid erhålla ett belopp om 1.273 kr per månad avseende underhåll för barnet. Om den andre föräldern inte har någon förmåga att bidra till underhållet, eller endast kan bidra till viss del, så betalas beloppet ut via försäkringskassan som sedan, om så är skäligt enligt kassans bestämmelser, kräver återbetalning av umgängesföräldern. Detta även om det skulle vara så att barnets framräknade behov understiger underhållsstödsnivån om 1.273 kr per månad.

För det fall barnets behov överstiger 1.273 kr per månad och en förälder som är umgängesförälder har förmåga att bidra till detta behov så skall denne göra det enligt lagens regler (FB 7kap 1§). Om umgängesföräldern vägrar att bidra kan boendeföräldern väcka talan vid domstol för att få underhållsbidraget fastställt.

Av FB 7 kap 2 § framgår följande:

”En förälder skall fullgöra sin underhållsskyldighet genom att betala underhållsbidrag till barnet, om föräldern:
1. Inte har vårdnaden om barnet och inte heller varaktigt bor tillsammans med barnet eller
2. Har vårdnaden om barnet gemensamt med den andra föräldern men barnet varaktigt bor tillsammans med endast den andre föräldern”.

Bidrag då barnet bor fast hos en förälder och har umgänge med den andre föräldern

Vid separationer där barnen bor fast hos en förälder och den andre föräldern utövar umgänge med barnet sker en beräkning av det bidrag som umgängesföräldern är skyldig att utge till den andre föräldern för barnets behov. Allt utifrån innehållet i FB 7 kap 1§.

Socialförvaltningen har dragit upp riktlinjer ”normer” för hur underhållsbidragets storlek skall beräknas. Enligt dessa normer fastställer man först barnets behov – vilket sker enligt en schablon – med utgångspunkt i barnets ålder. Till detta schablonbehovsbelopp läggs ev. ytterligare kostnader för barnet, såsom kostnad för barnomsorg, fritidsaktiviteter, extra ordinära medicinkostnader etc. Från beloppet avräknas barnbidraget som boendeföräldern uppbär. Återstående belopp utgör barnets behov.

Barnets behov skall – enligt lagtexten – föräldrarna svara för efter sin förmåga. En beräkning sker alltså därefter av respektive förälders ekonomiska överskott. Översiktligt innebär det att från varje förälders nettoinkomst avräknas kostnad för boende, ett schablonbelopp för dennes egna kostnader varje månad och därefter även ev. avdrag för betalning av studieskuld. Föräldrarnas respektive månatliga överskott ställs därefter i relation till varandra och beräkning sker av hur mycket varje förälder är ansvarig att betala av barnets framräknade behov. Om en förälder har ett överskott som är två tredjedelar av den andres överskott, ja då skall denne förälder svara för två tredjedelar av barnets framräknade behov.

Barnet bor växelvis hos båda föräldrar

I de fall där barnet bor växelvis hos båda föräldrar, bor barnet i lagens mening ”varaktigt” hos båda föräldrar.

Det sagda innebär att det är omöjligt – allt enligt stadgandet i FB 7 kap 2 § – att via domstol kräva fullgörande av en förälders underhållsskyldighet. Det är endast den förälder som barnet bor ”varaktigt” hos som kan kräva fullgörande av underhållsskyldighet via domstol.

Detta är enligt min mening inte rimligt.

Det är inte ovanligt att föräldrar som separerar, efter separationen kommer att leva under två helt olika ekonomiska förutsättningar. Den förälder som varit hemma med barn och satt sitt yrkesverksamma liv åt sidan under en period har inte samma ekonomiska situation som den förälder som utvecklats och stigit i kurs på arbetsmarknaden.

Det kan även – teoretiskt – se ut så att en förälder efter separationen är hänvisad att leva på en mycket låg inkomst, alt. bidrag, medan den andre föräldern har skyddat miljonbelopp, har en förmögenhet och därtill uppbär miljoninkomster årligen. Trots detta, kan inte den förälder som under sin vecka med barnen knappast har råd att unna sig och barnen någonting inte lagligen kräva av den andre föräldern att denne skall fullgöra sin plikt enligt lagen – nämligen att bidraga till barnets behov efter sin förmåga.

Om två föräldrar inte är överens om ekonomin efter separationen – vilket inte är ovanligt – kan sålunda inte frågan avgöras i domstol om barnet bor växelvis hos båda föräldrar.

Jag menar att detta är en mycket stor brist i lagtexten vilket också – som jag upplever tämligen frekvent – ger upphov till en mängd onödiga umgänges- och boendetvister. Frågan om underhåll vid växelvis boende borde ses över och regler för detta tas fram.

Det skall inte vara så att den förälder som lever under existensminimum inte har ”råd” att låta barnen vistas hos den andre, mer förmögne, föräldern växelvis. Hur gagnas barnen av detta?

Det kan väl inte ha varit lagstiftarens mening?

Utifrån vad som stadgas i FB 7 kap 1 § borde det – enligt min mening – vara en självklarhet att en förälder som har barnet växelvis bosatt hos sig men lever på en låg ekonomisk standard, via domstol skall kunna kräva fullgörande av den andre förälderns skyldighet att svara för barnets försörjning efter sin förmåga. Om den andre

föräldern har förmåga har ju denna också enligt lagens regler en skyldighet att bidraga. Det är självklart att en sådan reglering i lag skulle gagna barnen, då generositeten med umgänge med största sannolikhet skulle öka.

Category

1. Okategoriserade

Date Created
2011-11-09
Author
marika-wernstrom